

NIEWIERNOŚĆ (40) *sb f*

W pisowni łącznej (39), w rozłącznej (1).

Oba e oraz o jasne.

sg N niewierność (13). ◇ G niewierności (13). ◇ A niewierność (6). ◇ I niewiernością (2). ◇ L niewierności (5). ◇ pl G niewierności (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde bez cytatu.

1. Odstępstwo od prawdziwej wiary; niedowiarstwo; infidelitas *Mącz, Calep, Cn; incredulitas* *Mącz, Vulg* (25) : A grzech przeciw duchu świętemu iestey niewierność którą fię sam człowiek o fiądzi [!] nawieczne potępienie dla tego yż nie wierzy *SeklKat* P4, R3v; *Mącz* 67d, 126b; *Calep* 533a.

niewierność czyja [w tym: G sb i pron (7), pron poss (3), ai poss (3)] (13): *OpecŻyw* 83; á ftawa fię fynem wiecznego potępienia/ bo go iego niewierność potępia. *SeklKat* D4v; *RejAp* 165v; Ale którzy odstępią od niego/ á iż ie czárt przywiedzie w posłuzzeństwo swoie á w opiekę swoię/ iuz takie bierze sobie w moc y z onym działem iego/ gdyż go iuz Pan odstąpi prze niewierność iego. *RejPos* 72v, 261v; fiawić fię wiara święta poczęła: [...]. A on Kácermiŝtr przed wŝytkim ludem zarzekł fię niewierności swey. *SkarŻyw* 545; 1 Bog niektore z ludu Żydowskiego z káiki sobie wybrał/ y zbawił przez wiarę w Chriftuła. 7 Zoŝtáwiwŝy inne w ich ślepoćie/ wedlug prorocwá/ dla ich niewierności. *WujNT Rom* 11 arg. *Cf Wyrażenia.*

W przeciwstawieniach: »pobożność, wiara ... niewierność« (2): [pewna jest] iż nye yeft to koroná wyary/ ále owŝeyki kaźń nyewyerności. *KromRozm I* O4; Zbiegáli okrag ziemie y morzá/ wykorzeniáiąc grzechy/ á pobożność w ŝercách ludzkich/ w ktorých niewierność pánowála/ ŝieiąc. *SkarŻyw* 595.

Zwrot: »(być) w niewierności« (2): *Leop 1.Tim* 1/13; ktorým był pierwey bluźnierzem/ y prześládowncą/ y gwałtownikiem: álem otrzymał miłóŝierdzie Boże/ zem nie wiedząc czynił *będąc* w niewierności [quia ignorans feci in incredulitate]. *WujNT 1.Tim* 1/13.

Wyrażenia: »niewierność heretykow« (1): Niewierność Heretykow/ ktorzy iáko y dziś to czynią/ sławy świętým zayrzá/ y nieprzyiáciele fię ich pokázuiąc/ inego Bogá/ y iney wiary niŝli oni byli/ być fię náyduią. *SkarŻyw* 567.

»luterska niewierność« (1): A gdy Luterska niewierność przyŝlá/ zgodę y iedność koŝcioła ná wiele części w Niemcech rozerwála *SkarŻyw* 520.

»niedowiarkow niewierność« (1): bo tákowa iest niedowiarkow niewierność/ iż znoŝnieyŝe iest wyznánie dyabellkie *SkarŻyw* 567.

»niewierność odszczepieńcow« (1): Niewierność odŝzczepieńcow. *WujNT* 365 marg.

»turecka niewierność« (1): Kroi Gránátfki Máchomá Tureckiey niewierności/ fiyŝąc o cudách iego [św. Wincentego]/ piŝał liŝt do niego/ proŝząc áby do iego páńftwá przyŝedł/ á Ewániełią wolnie rozŝiewał. *SkarŻyw* 310.

»niewierność żydowska« (1): Ty fiowá ná niewierność żydowfká/ á ná niewdzięczność wczynióných dobrodzieyftw Pána Chriftuŝowych przywodzą Ewányeliŝtowie *BiałKat* 113v.

Szeregi: »bałwofalstwo a niewierność« (1): Karze pan Bog ludzi dla takowego Bałwophalftwa á niewierności dwoiakým obyczaiem naczefních rzeczach y wiecznym potępieniem *SeklKat* D4v.

»niewierność i fałsz kacerski« (1): Tákże w Philippopolu/ wielgifię [!] poczet Biskupow z iáchał/ ále iáko wojłko bez Hetmáná porážony niewiernością y fáłż fałżem kácerfkim zołtał. *SkarJedn* 145.

W przeni (1) :

Wyrażenie: »ciemność niewierności« (1): Bo [męczennicy] Kościół iáko łupy wípieráią/ iáko wieże go bronią/ iáko opoki náwáłności morfkie odpycháią/ iáko świece ciemność niewierności rozbijáią *SkarŻyw* 131.

2. *Bezbożność* [czyja] (1) : Mnimam/ Kfiążetá wielcy ludzi/ y wżytko Rycerftwo/ że to v fiebie wielce wáżycie/ iáko ielt niewierność okrutnego Amuráthá zniewoliłá wiele krześciánftwá *BielKron* 244.

3. *Niestáłość, skłonność do zdrady, nierzetelność, nieuczciwość; perfidia Mymer*¹, *BartBydż, Mącz, Modrz, Cn* (14) : *Mymer*¹ 35v; *BartBydż* 111b; *Perfidia, Niewierność/ zdrádá/ Krzywo przifięftwo. Mącz* 126b; *Zániechaymy teraz fwarow z heretyki/ niech odłtápi niewierność wżeláka. SkarKaz* 159a.

niewierność ku komu (1): Mężoboyftw tákich nie było/ áni łedycyi/ áni zrad oyczyzny/ áni niewierności ku pánom y krolom swoim. Teraz tego fię wiele náśiało. *SkarKazSej* 701b.

niewierność przeciwko komu (1): lecz by dla swei niewierności albo niecznotliwego zachowania, przeciwko panu Miłtrzewi swemu *ListRzeż w.* 32.

niewierność czyja [w tym: *pron poss* (2), *ai poss* (1), *G pron* (1)] (4): Iáką tám zázdročią będzie ociążon on nielláchetny czárt/ iż człowiek będąc wiernym Pánu swemu/ ktoremu on był głównym nieprzyjacielem/ poydzie przed oczymá iego pośiađác onego błogółáwionego mieyfczá iego/ s ktorego on był márnie zráżon prze niewierność swoię. *RejPos* [136], 18v; *BielSpr* 38. *Cf* »niewierność ludzka«.

W połączeniach szeregowych (3): A ponieważ niektorzi Poborce co zwykle podátki wybieráli/ częstokróć w wielkiem podeyrzeniu bywáli/ ábo z łtrony łákomftwá/ ábo niewierności/ ábo niesłufznego wybieránia *ModrzBaz* 124v; *Wołátem ná nie Pánie/ áby ná niewierność/ mężoboyftwá/ cudzołóftwá/ káżiroduftwá/ lichwy/ wydzieránia/ naiázdy/ y inne frogie grzechy/ lepfze práwá y pręđszá łpráwiedliwość náleżli SkarKaz* (2v; *SkarKazSej* 701b.

Wyrażenie: »niewierność ludzka« (1): Bo gdy w tákowey niewierności ludzkiej/ y w ták wielkiej złości/ kiedy trudno kto mógł być ku wierzeniu przywiedżion/ tedy [przysięgajác] Páná Bogá ná świádectwo wzywáli. *KuczKat* 285.

Szeregi: »niewierność albo niedbalstwo« (1): Coniurationem nascentem non credendo corroboraverunt, Nie wierząc álbo nizacz nie máyác wżczynájącego fie buntowánia łámi ye niewiernością álbo niedbálftwem swym pośilili. *Mącz* 357b.

»niewierność a (i) złość« (2): Kiedy cie iuż pozowá w iákiey niewierności/ S tego fwiátá ná drugi/ á w wporney złości *RejWiz* 159v; *KuczKat* 285.

Synonimy: 1., 2. *bezbożność*; 3. *nieuczciwość, zdrada*.

Cf **NIEWIARA, NIEWIARSTWO, WIERNOŚĆ**